

Lone Eibye Mikkelsens translokationstale

Taler

Lone Eibye Mikkelsen
Rektor på Aarhus
Katedralskole

Dato

24. juni 2022

Sted

Aarhus Katedralskole

Kære studenter

Det er en fornøjelse at se jer alle sidde her i skolegården, og det er en stor glæde, at vi kan fejre jer på helt traditionel Katedralskole-manér. Hvor har det været skønt at opleve jer i den sidste uge, studenterugen, hvor I været til den sidste eksamen, har fået huen på og er blevet lykønskede, omfavnede og begavede af jeres pårørende og venner.

Et kæmpestort tillykke med jeres eksamen, hvor er det godt gået. Årgangen har fået et karaktergennemsnit på 9,0. Det er imponerende. Også et stort tillykke til jeres forældre, familie og venner.

I dag er vi også så heldige igen at have mange jubilarer i skolegården. Når I en gang forhåbentligt kommer tilbage til skolen for at fejre jeres jubilær, så har I en fortælling om nogle studenterår, der var markant anderledes end de flestes. Jeres år på skolen har været præget af corona, og I har oplevet alle mulige former for restriktioner og retningslinjer, utallige timer med virtuel undervisning foran skærmen, testning og arrangementer, som I havde glædet jer til, der blev aflyst. Heldigvis har vi dog kunnet gennemføre de fleste arrangementer i jeres 3.g år.

Men I er så meget mere end det, og det er så vigtigt, at vi alle husker på, at I ikke skal slæbe rundt med prædikatet ”corona-årgang”. I har fået en studentereksamen, der er ligeså god og på et ligeså højt fagligt niveau som tidligere studenter her fra skolen. Det er bare vejen frem til den, der har været anderledes. I er nogle virkelig seje unge mennesker, der har vist os, at trods alle mulige forhindringer, så er I kommet igen hver gang og har insisteret på at ville skolen og hinanden.

Det viste I blandt andet, da vi startede på dette skoleår, og var temmelig bekymrede for skolekulturen, fordi mange ting havde været aflyst i så lang tid, udvalg, traditioner osv. Men I tog teten og gjorde alle bekymringer til skamme. Da elevrådet holdt udvalgscafé og præsenterede de mange elevudvalg for primært 1.g og 2.g var der ligesom tidligere før corona mere end 20 elevstyrede aktiviteter, man kunne vælge sig ind på, og det er primært jeres fortjeneste, at de mange udvalg genopstod, at vi fik kickstartet skolekulturen i en grad, så man ikke kunne mærke, at der havde været to anderledes år. Musicalen blev fantastisk, og da vi afholdt forårskoncert kunne man ikke fornemme, at ingen af jer havde oplevet det før. Det skal I have stor tak for.

For kultur og traditioner betyder noget. Ikke som stivnede parade-ting, men som hyggelige og gode ting at se frem til og tilbage på, og som I er med til at påvirke, så skolens traditioner hele tiden er levende og vedkommende. Hvad var Aarhus Katedralskole uden julebazar, forårskoncert, Dronningebal, revyer, fester, fredagscaféer, fællessang, musical, juleafslutning, hygge i skolegården, når de første solstråler titter frem og når træerne blomstrer? Jeg håber, at I på trods af alle genvordigheder har nydt skolelivet og har masser af gode minder at se tilbage på.

Men nu er skolelivet slut, det er the point of no return, I skal finde jeres vej ud af skolen og videre ud i livet. C.V. Jørgensen synger: Der er en vej ud af alting, men sjældent en tilbage. Og det skal nok gå, også selvom det af og til ser lidt sort ud i horisonten, men til gengæld giver de bump, man møder på sin vej, også styrke og livskundskab. Og I har vist, at I ikke bare sådan lader jer slå ud.

I tager herfra med en god uddannelse i bagagen og et godt fundament for at gå videre i uddannelsessystemet. En undersøgelse fra Eva, Danmarks Evalueringsinstitut viser, at man opnår en høj studiekompetence via jeres eksamen, og at studerende fra STX klarer sig bedst, når man ser på de første år af de videregående uddannelser. Nogle af jer skal i gang med at bruge den studiekompetence lige nu efter ferien, og det kan I bestemt glæde jer til, men jeg tror dog, at en del af jer holder et måske to sabbatår.

I dette skoleår spurgte vi tidligere elever om, hvad de havde brugt deres sabbatår til, og hvilke råd, de ville give til jer. Fælles for dem alle var, at de fremhævede det spændende i, at intet var givet på forhånd – og at det var både det værste og det bedste ved deres sabbatår.

Nogle elever har brugt sabbatåret til at prøve forskellige erhverv og jobs af, og for nogle af dem har disse jobs haft betydning for deres valg af uddannelse. En elev fortæller, at han synes, det bedste ved at have et sabbatår var at have tid til at gøre lige, hvad man ville, og hans gode råd er, at man i sit sabbatår skal bruge tid på det, man selv synes er fedt og ikke prøve på at leve op til andres idealer. For som han siger: ”Det tager sin tid at lære sig selv nok at kende til at kunne vælge studie”. Jeg håber, at I får en masse ud af jeres sabbatår ligegyldigt, hvad I vælger at bruge det til.

En af vores klasser nemlig 3.k tager nogle helt særlige kompetencer med ud ad porten, for I er nemlig den allerførste klasse i Danmark, der tager en studentereksamen med studieretningen design og arkitektur A og matematik A. Vi er stolte af at have denne studieretning på skolen og siger stor tak til jeres lærere og de mange samarbejdspartnere, der har støttet jer og os undervejs, og ikke mindst TAK til jer, 3.k, som har hjulpet med at gøre studieretningen til det, den er i dag.

I bliver studenter i en verden, der er markant forandret i forhold til blot få år siden, og det er om noget vigtigt, at I, ikke alene vil jeg gerne understrege, men sammen med alle os andre, er med til at bære demokratiet videre og fremad og med til at løse de problemer, som vi står overfor i verden.

Det er godt, at I har en god uddannelse og evnen til at forstå større sammenhænge og til at reflektere med i bagagen. Det bliver der brug for. Da Barack Obama var i Danmark i forrige uge, sagde han, at demokratiet er under pres. Krigen i Ukraine viser, at det kan gå rigtig galt, når autoritære kræfter kommer til. Obama understregede, at der er brug for en dybere refleksion over, hvad demokrati er, hvilke værdier, der er knyttet til det, og hvordan de værdier kan gøres relevante for nye generationer verden over. Det er desværre ikke indlysende for alle mennesker, at demokratiet er løsningen, sagde han, men understregede med Winston Churchills ord, at demokrati ikke er den perfekte styreform, men den mindst ringe.

Hans bud på en løsning, hvis demokratiet skal overleve, er at genopbygge det og revitalisere dets institutioner, så de virker bedre for flere mennesker i vores tid, og så borgerne kan se sig selv i dem. Obama havde ikke en patentløsning på, hvordan man gør dette, og det er jo en del af styrken ved demokratiet. Det er

ikke en mand, der bestemmer eller finder på, men os alle, der sammen og på hver vores måde kan bidrage med nye idéer og nye løsninger. Derfor er I en del af løsningen, fordi I med jeres gode uddannelser kan bidrage til at opbygge vores demokratiske kultur.

Chefredaktør for Information og forfatter Rune Lykkeberg gav i sidste uge sit bud på, hvordan vi sammen løser de problemer, som Obama omtaler, og peger på samtalen, som han mener kan skabe store mentale forandringer, der kan resultere i store transformationer i samfundet. Og her mener han samtalen i den globale offentlighed, hvor vi sammen bidrager til et tankefællesskab, der aldrig har været større i verdenshistorien. Ideer, det gælder både nye tanker og nye videnskabelige resultater, dukker op og bliver i den globale offentlighed stillet til rådighed for folk overalt på kloden, der omsætter dem til praksis og fortolker dem. Der kan gå lang tid, inden processen sætter sig i gang, fx har vi jo længe kendt til klimaproblemer uden at gøre noget radikalt ved dem, men processen virker på den lange bane.

Lykkeberg hævder, at selvom der er masser af støj på linjen i vores samtale, så har vi faktisk grundlæggende en global samtale om, hvordan vores økonomi, klima og teknologi er indrettet, fordi ideer i dag bliver spredt meget hurtigt via nettet. og som han siger: ”Vi tilhører et fællesskab af mennesker, hvor ens bidrag kan komme til gavn for nogen, man måske slet ikke har mødt endnu”.

Jeg kan godt forstå, hvis I er bekymrede for verden, som den ser ud i dag. Det er der grund til både hvad angår klima og truslen om en ny kold krig, og der skal lyttes til jeres bekymring og den skal tages meget alvorligt. I er med jeres holdninger og ideer en del af den globale samtale. Men det er også vigtigt at gentage, at I ikke skal føle, I er alene om at løse disse problemer, og om at handle. Det er også, hvad den globale samtale betyder. I er vigtige spillere i løsningen, men kun med andre – i medspil og modspil – kan vi skabe forandringer til noget bedre.

I udgør en generation, der med jeres engagement inden for bæredygtighed og digitalisering kan komme med de kompetencer og den vilje til forandring, som er så nødvendig i dag. Så der er brug for jer, og jeg håber, at I vil være med til at skabe et mere bæredygtigt samfund. For vi må aldrig miste håbet og ønsket om at skabe et bedre samfund ikke kun her i Danmark men også globalt. Og husk på, at det jo ikke er lige her og nu midt i studenterrusen, at I skal løse alle

problemer og I er ikke alene om det, som Andreas Odbjerg udtrykker det:

Du er gået i sort

Du siger livet er lort

Du kan sove i tusinde år

Jeg er her når du vågner

Du føler dig svag

Men lyset vender tilbage

I morgen er der ogs' en dag

Som Odbjerg synger skal vi ikke glemme lyset og optimismen, selv når udfordringerne ser store ud. Vi har brug for jer i det store fællesskab. Og der håber jeg, og ved jeg, at I vil bidrage. Men jeg håber også, for hver af jer individuelt, at I vil kæmpe for at leve et godt liv. Det kræver også fokus og ikke mindst opmærksomhed.

I den forbindelse vil jeg her til sidst fortælle jer om en tankevækkende tale, som jeg for noget tid siden hørte Lea Korsgaard fra Zetland holde om, hvor vigtigt det er, at vi har fokus på hvad vi bruger vores opmærksomhed på, og at vi bruger den rigtigt. Det særlige ved opmærksomhed er, at ordet kan betyde både iagttagelsesevne og en gave, som man giver af venlighed.

I dag kan det være meget svært for os at fastholde opmærksomheden med de mange medier og impulser, der omgiver os. Da medierne, i første omgang aviserne, blev tilgængelige for alle i kraft af en lav pris, betød de på mange måder en demokratisering af viden, men i dag har vi adgang til uendelige mængder af informationer, de vælter ind over os hele tiden, og vi har ofte svært ved at fastholde koncentrationen, og man kan let ende med at befinde sig i en opmærksomhedskrise.

Vi anvender vores opmærksom til alt fra at kaste os flygtigt over et opslag på mobilen til den særlige intense form for opmærksomhed, når vi hører rigtigt

godt efter og koncentrerer os om en sag. Den sidste form kræver koncentration og selvbeherskelse og det er den vi anvender i den nærværende samtale, i venskaber og fællesskaber med andre. Jeg tror bestemt, at I kender det. Den slags samtaler med gode venner, som man virkelig husker i lang tid efter og vender tilbage til i tankerne.

Den dybe, givende samtale kræver evnen til at udvise opmærksomhed, altså lukke for de sociale medier og mobilen i en stund for at kunne være nærværende og tilstede i samtalen med andre.

Jeg taler her slet ikke om, at I ikke skal være på de sociale medier eller afkoble jer fra nettet. Selvfølgelig skal I være til stede der. Men vi skal sikre, at teknologien ikke tager vores opmærksomhed fra os. Lea Korsgaard foreslog, at vi stod sammen i en kollektiv kamp for at indrette teknologien, så den er på vores side og understøtter opmærksomheden og den nærværende samtale mellem mennesker.

Jeg vil derfor opfordre jeg til at bruge jeres dannelse og uddannelse til at værne om noget af det dyrebareste vi har, nemlig det vi bruger vores opmærksomhed på, for det er i sidste ende det, der bliver til jeres liv. En forfatter har meget rigtigt sagt: ”Det vi bruger vores dag på, er det vi bruger vores liv på”.

I det sidste år har I vist, hvor meget energi og livsmod der kan komme af at være til stede med hinanden. Og i studenterugen har I på egen krop oplevet, hvor store øjeblikke kan være, når man vender sin opmærksomhed mod hinanden 100 procent.

Husk at bruge jeres opmærksomhed rigtigt, brug jeres dannelse og gode hoveder til at styrke demokratiet og den globale samtale, men frem for alt: Husk at fejre livet og tro på jer selv og fremtiden.

Med disse ord dimitterer jeg jer årgang 2022 fra Aarhus Katedralskole.

Kilde

akat.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/lone-eibye-mikkelsens-translokationstale-2022>